

samo pri — pisatelju. Usmilil se je tudi Kostanjevec take uboge rodbine, a tudi v bralcu je zbudil usmiljenje. Peto poglavje je naravnost izvrstno — ne morda zaradi tega, kar nam pripoveduje, temveč zavoljo tega, kako nam pripoveduje. In kako in kaj sta nekaj — časih vse.

Odrekat ne morem zasluženega priznanja tudi noveli „Zakaj nisi bil mož“ in zabavni povesti „Najsrečnejši poštar“. Ne vem sicer, zakaj opisuje v poslednji Kostanjevec kopanje žensk, a prišlo mu je menda baš na misel, ko je spremljal poštarja k ljubici in zdelo se mu je potrebno, da njeno lepo telo še bolj razplameni v njem ljubezen in hrepenenje. Bog ne daj, da bi bil tako pedantovski ter zahteval, da ne sme niti vejica v povest, če ne sodi strogo k stvari. To je stara in slaba šola! Vse, kar je lahko mogoče, da se zgodi v istem ozračju, v isti okolici, med istimi ljudmi — to vse sme uporabiti pisatelj, da se mu ne stisne jedro v suhoparne in dolgočasne besede, temveč da razprede snov v lepo sliko, katere posameznosti se družijo v organično celoto. To so slike, ki jih ustvarja pisateljevo pero.

„List za listom“ in „Škof“ segata v začetek Kostanjevečevega pisateljevanja. Odlično mesto bi jima vsekakor sodilo v „Slovenskih večernicah“.

A nekaj je, kar nam dela Kostanjeveca še posebno simpatičnega. To je njegovo krasno opisovanje. Mnogo čiste in lepe poezije leži v besedah, s katerimi nam opisuje prirodo, to utelešenje vse lepote. V tem je neutruden in neizčrpljiv. Kot pravcati pokrajinski slikar nam pričara pred oči lepo okolico, da se gibljejo in delajo njegovi ljudje v živi prirodi, ne med starimi, oguljenimi in raztrganimi kulisami. Njegove oči usrkavajo podobe krajev, koder hodi Kostanjevec, in lepa zemlja se razgrinja pred našimi pogledi. Njegov jezik je bogat in slikovit, dasi se časih ponavljajo atributi in drugi okraski. Njegovo pripovedovanje je gladko in tekoče, da prezremo napake, ki jih ima na vesti njegova tehnika. Tu menim zlasti ono prekinjevanje in seganje iz sedanjosti v preteklost. A to so kot zobje na nožu, ki se zbrusijo, da je rezilo gladko in ostro.

Kostanjevec je realist — to sem že rekel, in temu bo pritrtil vsak, kdor ga bere. Iz vseh njegovih spisov diha neko tiho hrepenenje po resnici, katere si želimo vsi, ki čutimo realnost življenja. Svojim ljudem je dober in kaže nam njih dobre strani, pa tudi njih grehov nam ne skriva. A ti grehi nam zbuja sočutje. Dobrota — zatirana in tlačena sirota — opere človeka vseh grehov! Saj človek dostikrat greši, ker mora, ker verjame, ker zaupa, ker išče v grehu utehe, omame, prevari prevare. Tako je življenje!

* * *

Kar sem zapisal, vse to se mi je zbudilo v duši, ko sem prebral tvojo knjigo, prijatelj Kostanjevec! Morda sem mislil povedati še kaj, a spotoma so se mi poizgubile moje uboge misli. A želel sem, da bi zbudil vsaj med tvojimi stanovskimi tovariši več zanimanja zate, ki si bil doslej manj poznan in manj cenjen med slovenskim občinstvom nego zaslužiš. In naj sodijo te moje

vrstice za golo reklamo ali za golo poveljevanje tvojega pripovednega telenta — vesel bom vendarle, če bom odprl komu oči in možnjo, da bo kupil in bral tvojo knjigo. Kadar se pa zopet sestaneva, bodi prepričan, da bom brez strahu dvignil čašo na krepko rast in vesel napredek tvoje Muze, ki je zdrava in čvrsta kot lepo kmetiško dekle. In tisto čašo bom izpraznil do dna!

Na Dunaju, v prosincu 1901.

E. Gangl.

Listnica uredništva:

G. Rešetar I., na Štajersko in na Notranjsko: Prihodnjič!

Gospodarski program.

Naslednje tvrdke darujejo od iztržka, oziroma dobička, ki jim ga dá zaslužiti učiteljstvo, dogovorjene odstotke v prid učiteljskemu konviktu. Vsakdo (vsaktera) pa blagovoli zahtevati, da se vsaka vsota, ki jo odjemavec izplača, zabeleži v prid konviktu.

1. **Jos. Petrič** — zaloga raznovrstnih šolskih zvezkov, peres z napisom: „Učiteljski konvikt“ in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 6.
2. **Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg** v Ljubljani, Kongresni trg.
3. **Miličeva tiskarna** — zaloga uradnih spisov i. t. d. — v Ljubljani, Stari trg.
4. **Národna tiskarna** v Ljubljani, Kongresni trg.
5. **Šeberjeva tiskarna** v Postojini, zaloga uradnih spisov itd.
6. **Gričar & Mejač**, trgovina z narejenimi oblekami za dame in gospode v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
7. **Fran Ksav. Souvan**, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani, Mestni trg.
8. **Fran Kraigher**, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg.
9. **Anton Krejči**, zaloga moških in ženskih klobukov v Wolfovih ulicah v Ljubljani.
10. **J. Soklič**, trgovina s klobuki v Ljubljani, Pod trančo.
11. **E. Kavčič**, trgovina s specerijskim blagom v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
12. **F. Lilleg**, trgovina s specerijskim blagom na Jurčičevem trgu v Ljubljani.
13. **Filip Fajdiga**, mizar in trgovina s pohištvo v Prešernovih ulicah št. 50 nasproti novi pošti v Ljubljani.
14. **Maks Domicelj**, zaloga moke iz mlina Vinka Majdiča po en gros cenah v plombovanih vrečah po 10, 25, 50, 85 in 100 kg. na Dunajski cesti Graiserjeva hiša v Ljubljani.
15. **B. Schmeltzer**, zaloga stolov, Šelenburgove ulice v Ljubljani.
16. **Ivan Bonač**, zaloga šolskih knjig, svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, Šelenburgove ulice.
17. **Banka „Slavija“** v Pragi — glavno zastopstvo za slovenske dežele v Ljubljani — vzajemno zavarovalno društvo, podpira učiteljski konvikt in daje od učiteljskih zavarovanj provizijo „Zavezi slovenskih učiteljskih društev.“

Zavedno učiteljstvo prosimo, da po geslu „Svoji k svojim!“ podpira v prvi vrsti te tvrdke.

„Učiteljski Tovarš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francšek Črnogaj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljke naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska Miličeva tiskarnica v Ljubljani.